

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 44547/15)

ΑΠΟΦΑΣΗ

Άρθρο 6 § 1 (αστικό δίκαιο) • Δυσανάλογος περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης της προσφεύγουσας οργάνωσης σε δικαστήριο • Εκδίκαση της αστικής αγωγής της προσφεύγουσας οργάνωσης σχετικά με την κυριότητα ορισμένων περιουσιακών στοιχείων που δεν βρίσκονται στην κατοχή της, η οποία κρίθηκε απαράδεκτη λόγω μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση να συμπεριλάβει το ακίνητο στη φορολογική δήλωση της προηγούμενης πενταετίας και να καταβάλει τον σχετικό φόρο ακίνητης περιουσίας για αυτό • Καμία ένδειξη ότι το Κράτος εμποδίστηκε να εισπράξει τον σχετικό φόρο από τον υπόχρεο με άλλα μέσα • Μη επίτευξη δίκαιης ισορροπίας μεταξύ του δικαιώματος πρόσβασης της προσφεύγουσας στο δικαστήριο και των επιδιωκόμενων νόμιμων σκοπών

Συντάχθηκε από τη Γραμματεία. Δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

21 Ιανουαρίου 2025

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη υπό τις συνθήκες που προβλέπονται στο Άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Ενδέχεται να υπόκειται σε συντακτική αναθεώρηση.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Στην υπόθεση Εκκλησία της Ελλάδος κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Τρίτο Τμήμα), που συνεδρίασε ως Τμήμα αποτελούμενο από τους:

Peeter Roosma, *Πρόεδρος,*

Ιωάννης Κτιστάκης,

Lətif Hüseynov,

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Diana Kovatcheva,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Đurović, *δικαστές,*

και Milan Blasko, *Γραμματέας Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη:

την προσφυγή (αριθ. 44547/15) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας που κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 34 της Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών («η Σύμβαση») η Εκκλησία της Ελλάδος («η προσφεύγουσα οργάνωση»), την 2η Σεπτεμβρίου 2015,

την απόφαση να κοινοποιηθεί στην Ελληνική Κυβέρνηση («το Κράτος») η αίτηση που αφορά το Άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και το Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 1 της Σύμβασης,

τις παρατηρήσεις των μερών,

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 17 Δεκεμβρίου 2024,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία εκδόθηκε κατά την ημερομηνία αυτή:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η προσφυγή αφορά την προβαλλόμενη έλλειψη πρόσβασης της προσφεύγουσας οργάνωσης σε δικαστήριο, όπως απαιτεί το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, διότι η εκδίκαση της αστικής αγωγής της σχετικά με την κυριότητα ορισμένων ακινήτων (*rei vindicatio*-

MARIA ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ξ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

διεκδικητική αγωγή) κηρύχθηκε απαράδεκτη λόγω μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση υποβολής πιστοποιητικού φόρου ακίνητης περιουσίας. Η προσφεύγουσα οργάνωση κατήγγειλε περαιτέρω ότι η εν λόγω απαίτηση παραβίασε το δικαίωμά της στην ειρηνική απόλαυση της περιουσίας της, όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου 1 της Σύμβασης.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Η προσφεύγουσα οργάνωση εκπροσωπήθηκε από τον κ. Δ. Πωβαρέτο, δικηγόρο Αθηνών.

3. Η Ελληνική Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από την εκπρόσωπό της κ. Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Πληρεξούσια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

5. Η προσφεύγουσα οργάνωση διαχειρίζεται την ακίνητη περιουσία της Ιεράς Μονής Ασωμάτων Πετράκη, η οποία κατείχε τρεις εκτάσεις γης συνολικής έκτασης 31,9 εκταρίων στον νομό Αθηνών. Το 1933 ο Οργανισμός Διαχείρισης Εκκλησιαστικής Περιουσίας (ΟΔΕΠ) ανέλαβε τη διαχείριση της γης. Με τη συμβολαιογραφική πράξη αριθ. 31184 της 1ης Απριλίου 1978, που καταχωρήθηκε στο Κτηματολογικό Γραφείο Αθηνών, ο ΟΔΕΠ και η Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη δώρισαν το οικόπεδο στο Ελληνικό Δημόσιο για την ανέγερση νοσοκομείου και συναφείς κρατικούς σκοπούς, υπό ορισμένους όρους, όπως η διάθεση αριθμού κλινών και η παροχή δωρεάν υγειονομικής περίθαλψης στους ιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος και τις οικογένειές τους. Το συμβόλαιο δωρεάς περιλάμβανε διαλυτική αίρεση σύμφωνα με την οποία, εάν ο προαναφερόμενος στόχος δεν είχε εκπληρωθεί εντός δέκα ετών από την υπογραφή του, η δωρεά θα τερματιζόταν αυτομάτως με μονομερή δήλωση του δωρητή ενώπιον συμβολαιογράφου και δεόντως καταχωρισμένη σύμφωνα με το νόμο. Με τη συμβολαιογραφική πράξη αριθ. 32122 της 12ης Ιουλίου 1978, που καταχωρήθηκε στο Κτηματολογικό Γραφείο Αθηνών, με

MARIA ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

την οποία έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις στην αρχική πράξη, ορίστηκε ότι η ανέγερση του νοσοκομείου θα έπρεπε να αρχίσει εντός δέκα ετών από την ημερομηνία αποδοχής της δωρεάς από τον Υπουργό Οικονομικών.

6. Με υπουργική απόφαση της 3ης Αυγούστου 1978 ο Υπουργός Οικονομικών αποδέχθηκε τη δωρεά και η απόφαση αυτή καταχωρήθηκε στο Κτηματολογικό Γραφείο Αθηνών. Στις 24 Νοεμβρίου 1978, η έκταση καταχωρήθηκε στο Βιβλίο Δημοσίων Κτημάτων.

7. Με σύμβαση ανταλλαγής ακινήτων του 1979 και σύμβαση του 1980, οι οποίες επικυρώθηκαν με τον Νόμο 1081/1980, το Δημόσιο μεταβίβασε τμήματα των 31,9 εκταρίων στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, προκειμένου το Πανεπιστήμιο να κατασκευάσει πανεπιστημιακό νοσοκομείο εντός δέκα ετών. Ο Νόμος 2166/1993 επικύρωσε μια περαιτέρω σύμβαση μεταξύ του Κράτους και του Πανεπιστημίου, η οποία ανέφερε ότι το Κράτος δεν είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και αναλάμβανε την υποχρέωση να καλύψει πλήρως τα έξοδα κατασκευής του νοσοκομείου εντός δέκα ετών. Ο Νόμος 2892/2001 επικύρωσε μια σύμβαση μεταξύ του Κράτους και του Πανεπιστημίου, η οποία προέβλεπε ότι οι εκτάσεις που αποτελούν αντικείμενο των προαναφερθέντων συμβάσεων θα επιστρέφονταν στην κυριότητα του Κράτους, καθώς το τελευταίο δεν μπορούσε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, διότι, μεταξύ άλλων, μια μελέτη χωροταξικού σχεδιασμού είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι αυτό ήταν αδύνατο. Με υπουργική απόφαση του 2001, τρία αγροτεμάχια συνολικής έκτασης 97.500 τ.μ. από τα 31,9 εκτάρια μεταβιβάστηκαν στη 2η Διοικητική Περιφέρεια Υγειονομικής Περίθαλψης υπό τον όρο ότι θα κατασκευάσει νοσοκομειακές μονάδες εντός πέντε ετών. Το 2006 η Διοικητική Περιφέρεια Υγειονομικής Περίθαλψης ζήτησε την παράταση της περιόδου αυτής για άλλα δέκα έτη.

8. Στις 23 Απριλίου 2013 η Εκκλησία της Ελλάδος υπέβαλε αίτημα στον Υπουργό Οικονομικών με το οποίο ζητούσε να ανακηρυχθεί η Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη κυρία της έκτασης των 31,9 εκταρίων. Το αίτημα διαβιβάστηκε επίσης στη

Διεύθυνση Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος, η οποία απέστειλε τον φάκελο στη Διεύθυνση Δασών του Δήμου Αθηναίων ζητώντας τη διοικητική εξέταση του αιτήματος.

9. Στις 21 Νοεμβρίου 2013, μη έχοντας λάβει απάντηση στο αίτημά της, η προσφεύγουσα οργάνωση κατέθεσε αγωγή ζητώντας από το Πρωτοδικείο Αθηνών (i) να αναγνωρίσει ότι πληρούνται η διαλυτική αίρεση στην αρχική μεταβίβαση της κυριότητας, (ii) να κηρύξει ότι η Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη είναι η κυρία της εν λόγω έκτασης και (iii) να διατάξει να αφαιρεθεί η γη από το ελληνικό Δημόσιο. Στις γραπτές παρατηρήσεις της, με ημερομηνία 5 Σεπτεμβρίου 2014, η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι δεν υποχρεούται να υποβάλει πιστοποιητικό ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) διότι το Ελληνικό Δημόσιο είχε την κυριότητα της εν λόγω έκτασης και, ως εκ τούτου, ήταν ο κατά νόμο αρμόδιος φορέας για την υποβολή του πιστοποιητικού. Επιπλέον, επικαλέστηκε την απόφαση αριθ. 2/2014 του Πρωτοδικείου Χανίων όσον αφορά την αντισυνταγματικότητα της εν λόγω απαίτησης. Με την απόφαση αυτή το δικαστήριο είχε αποφανθεί ότι το άρθρο 54Α § 5 του Νόμου 4174/2013 («Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας») που προβλέπει την εν λόγω απαίτηση ήταν αντίθετο προς το Σύνταγμα και τη Σύμβαση (βλ. σκέψεις 23-24 κατωτέρω).

10. Η ακρόαση πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2014. Στις 25 Φεβρουαρίου 2015, το Πρωτοδικείο Αθηνών με την υπ' αριθ. 573/2015 απόφαση λήψης ασφαλιστικών μέτρων έκρινε ότι η προσφυγή δεν έπρεπε να γίνει δεκτή και κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση, διότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν είχε καταθέσει το πιστοποιητικό ΕΝΦΙΑ, αφού προηγουμένως είχε κληθεί να συμπληρώσει την υποχρέωση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 227 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (βλ. σκέψη 16 κατωτέρω).

11. Η απόφαση οριστικοποιήθηκε και στις 13 Μαρτίου 2015 αρχειοθετήθηκε. Δεν υπόκειται σε έφεση. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2015 η προσφεύγουσα οργάνωση κατέθεσε προσφυγή στο Δικαστήριο.

MARIA ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

12. Στις 4 Ιουνίου 2018 η προσφεύγουσα οργάνωση κατέθεσε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου αίτηση ανάκλησης της ανωτέρω απόφασης αριθ. 573/2015 και ζήτησε να οριστεί ημερομηνία για την εκδίκαση της αγωγής της. Υποστήριξε ότι δεν είχε καταθέσει, όπως απαιτεί το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, τη βεβαίωση της φορολογικής αρχής με την οποία να βεβαιώνεται ότι η έκταση είχε συμπεριληφθεί στη δήλωση ΕΝΦΙΑ για το 2014 και στη δήλωση του φόρου ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ) για τα έτη 2010 έως 2013 και ότι ο αντίστοιχος φόρος για τα πέντε αυτά έτη είχε καταβληθεί (βλ. σκέψη 19 κατωτέρω). Ο λόγος ήταν ότι τα δικαστήρια δεν είχαν ακόμη αποφανθεί σχετικά με το αν είχε εκπληρωθεί η διαλυτική αίρεση της αρχικής δωρεάς ή, αν είχε εκπληρωθεί, τότε η Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη είχε αποκατασταθεί ως κυρία της εν λόγω γης, την οποία τότε κατείχε το Κράτος. Υποστήριξε ότι η φύση και ο χαρακτήρας της γης και η αξία της για φορολογικούς σκοπούς ήταν ασαφείς, καθώς το Κράτος ισχυρίστηκε ότι οι εκτάσεις γης είχαν συμπεριληφθεί παράνομα στο πολεοδομικό σχέδιο, επειδή ήταν δασικές εκτάσεις και η συμπερίληψή τους δεν είχε εγκριθεί όπως απαιτείτο από τον Υπουργό Γεωργίας. Επιπλέον, υπό την προϋπόθεση ότι η έκταση αποτελούσε μέρος του πολεοδομικού σχεδίου, θα είχε αποτιμηθεί σε περίπου 53.000.000 ευρώ, γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα φορολογική υποχρέωση περίπου 500.000 ευρώ για την πενταετία. Ήταν αδύνατο για την προσφεύγουσα οργάνωση να καταβάλει αυτό το ποσό για γη που βρισκόταν υπό δικαστική διεκδίκηση και επί της οποίας δεν μπορούσε να απολαύσει τα ιδιοκτησιακά της δικαιώματα.

13. Η απαίτηση υποβολής του φορολογικού πιστοποιητικού ήταν, σύμφωνα με την προσφεύγουσα οργάνωση, αδύνατον να τηρηθεί και αντίθετη προς το Σύνταγμα, το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και το δικαίωμα ιδιοκτησίας, όπως είχαν αποφανθεί διάφορα εθνικά δικαστήρια. Η συζήτηση δεν έπρεπε να κηρυχθεί απαράδεκτη λόγω μη τήρησης μιας προϋπόθεσης που δεν προβλέπεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αλλά σε ειδική φορολογική νομοθεσία που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση φορολογικών σκοπών. Ο φόρος δεν είχε σημασία για την έκβαση της υπόθεσης και την ορθή απονομή

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

της δικαιοσύνης και θα μπορούσε να είχε αντιμετωπιστεί από τις φορολογικές αρχές. Σκοπός της δίκης θα πρέπει να είναι η έκδοση απόφασης επί της ουσίας και οι δικονομικές απαιτήσεις θα πρέπει να επιτρέπουν την απρόσκοπτη εξέλιξη της διαδικασίας και να εγγυώνται την έκδοση ορθών αποφάσεων. Επιπλέον, η απαίτηση υποβολής του πιστοποιητικού δεν ίσχυε, ιδίως όσον αφορά το αίτημα της προσφεύγουσας οργάνωσης, στο πλαίσιο της αστικής αγωγής της, για αναγνώριση ότι η διαλυτική αίρεση της αρχικής συμβάσεως δωρεάς είχε πληρωθεί, (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω, στοιχείο i), δεδομένου ότι αυτή δεν αφορούσε εμπράγματα αξίωση. Εν αναμονή της συμμόρφωσης με την εν λόγω απαίτηση, η οποία ήταν ανάρμοστη, η εκδίκαση της αίτησης της προσφεύγουσας οργάνωσης είχε καθυστερήσει άσκοπα.

14. Στις 10 Μαΐου 2019, το Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας οργάνωσης, με την υπ' αριθ. 1829/2019 απόφασή του. Έκρινε ότι, για να είναι παραδεκτή η συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο 4474/2017, όπως ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 2017 (βλ. σκέψη 20 κατωτέρω), και σύμφωνα με την απόφαση υπ' αριθ. 573/2015, δεν ήταν απαραίτητο να έχει υπολογιστεί και καταβληθεί ο ΕΝΦΙΑ για το εν λόγω ακίνητο, αλλά μόνο να έχει συμπεριληφθεί το ακίνητο στη σχετική δήλωση προς την αρμόδια αρχή. Η απαίτηση αυτή δεν θίγει το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο ή το βάσιμο του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Όσον αφορά το αίτημα για την εξακρίβωση της πλήρωσης της διαλυτικής αίρεσης, στην οποία είχε υπαχθεί η αρχική δωρεά, το δικαστήριο έκρινε ότι αυτό αποτελεί αναγκαίο προδικαστικό ερώτημα για την υποστήριξη των εμπραγμάτων αξιώσεων της προσφεύγουσας οργάνωσης και δεν μπορεί να διαχωριστεί από αυτές. Ως εκ τούτου, απέρριψε την αίτηση ανάκλησης της απόφασης υπ' αριθ. 573/2015 και το αίτημα για τον ορισμό ημερομηνίας εκδίκασης της προσφυγής.

ΣΧΕΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

I. ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΙΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

15. Η σχετική διάταξη του Αστικού Κώδικα έχει ως εξής:

Άρθρο 1094

**Αγωγή σχετικά με την κυριότητα της ιδιοκτησίας (*rei vindicatio*-
διεκδικητική αγωγή)**

«Ο κύριος πράγματος δικαιούται να απαιτήσει από το νομέα ή τον κάτοχο την αναγνώριση της κυριότητάς του και την απόδοση του πράγματος.»

16. Οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 227

«1. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις που μπορούν να αναπληρωθούν, ... καλεί να τις συμπληρώσει και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή το διάδικο ... τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία

Άρθρο 309

« ... Οι προσωρινές αποφάσεις.... μπορούν είτε αυτεπαγγέλτως είτε με πρόταση κάποιου διαδίκου ... να ανακληθούν σε κάθε στάση της δίκης από το δικαστήριο που τις εξέδωσε εωσότου εκδοθεί οριστική απόφαση. Το δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να απαντά σε πρόταση για ανάκληση και όταν ακόμη αυτή υποβάλλεται με τρόπο παραδεκτό.»

17. Η αιτιολογική έκθεση του Νόμου 4223/2013, στο κεφάλαιο Α, σελίδα 1, προβλέπει:

« ... Με στόχο τη διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας της χώρας και την εξασφάλιση των δημοσίων εσόδων, με τις προτεινόμενες διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου καταργείται ο φόρος στην ακίνητη περιουσία (Φ.Α.Π.) και θεσπίζεται από 1.1.2014 *Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.)*, σε όλα τα ακίνητα της χώρας με κριτήρια την έκταση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ακινήτου.

18. Οι σχετικές διατάξεις του Νόμου 4223/2013, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, έχουν ως εξής:

Άρθρο 1

«1. Από το έτος 2014 και για κάθε επόμενο έτος επιβάλλεται Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) στα δικαιώματα της παραγράφου 2 του παρόντος, σε ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα και ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή κάθε είδους νομικές οντότητες την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους.
2. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται στα εμπράγματα δικαιώματα της πλήρους κυριότητας ... Εξαιρετικά, επιβάλλεται και στο δικαίωμα της νομής, ... της κατοχής, ...»

Άρθρο 3

«1. Απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. τα δικαιώματα στα ακίνητα που ανήκουν ... α) Στο Δημόσιο ...»

19. Οι σχετικές διατάξεις του Νόμου 4174/2013 («Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και λοιπές διατάξεις»), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, έχουν ως εξής:

Άρθρο 48

«2. Η Φορολογική Διοίκηση συμψηφίζει απαιτήσεις από φόρους και λοιπά έσοδα του Δημοσίου ... σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 ΚΕΔΕ [νομοθετικού διατάγματος 356/1974]».

Άρθρο 53

«1. Εάν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί ... ο φορολογούμενος υποχρεούται να καταβάλει τόκους επί του εν λόγω ποσού ...»

Άρθρο 54

«1. Για καθεμία από τις παρακάτω παραβάσεις επιβάλλεται πρόστιμο στον φορολογούμενο β) δεν υποβάλλει ή υποβάλλει εκπρόθεσμα φορολογική δήλωση...

2. α) Το πρόστιμο καθορίζεται στα 100 ευρώ...»

Άρθρο 54Α

Το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 9 § 2 του Νόμου 4223/2013, ο οποίος εγκρίθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο στις 31 Δεκεμβρίου 2013 και τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2014 και για κάθε οικονομικό έτος (άρθρο 59 § 2 του Νόμου 4223/2013).

«1. Απαγορεύεται κάθε υποσχετική ή εκποιητική δικαιοπραξία με την οποία συστήνονται, μεταβάλλονται, αλλοιώνονται ή μεταβιβάζονται ... δικαιώματα επί ακινήτου ... αν δεν μνημονεύεται και δεν επισυνάπτεται από το συμβολαιογράφο στο συμβόλαιο που συντάσσει, πιστοποιητικό της Φορολογικής Διοίκησης, με το οποίο πιστοποιείται ότι το ίδιο ακίνητο περιλαμβάνεται στη δήλωση Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, καθώς και ότι ο φορολογούμενος έχει καταβάλει, ή νόμιμα απαλλαγεί από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για το συγκεκριμένο ακίνητο και έχει καταβάλει ... ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα υπόλοιπα ακίνητα, για τα οποία είναι υπόχρεος για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη. ...

3. Εάν δεν είναι δυνατή η επισύναψη στο συμβολαιογραφικό έγγραφο του πιστοποιητικού του ΕΝ.Φ.Ι.Α. της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού για τα πέντε (5) προηγούμενα της μεταβίβασης έτη, επισυνάπτεται για τα υπόλοιπα έτη το πιστοποιητικό του άρθρου 48 του ν. 3842/ 2010 (Α` 58) με το οποίο πιστοποιείται ότι το ίδιο ακίνητο, με τα ίδια στοιχεία, περιλαμβάνεται στη δήλωση φόρου ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π.) ...

5. Είναι απαράδεκτη η συζήτηση ενώπιον δικαστηρίου εμπράγματος αγωγής επί ακινήτου ... αν δεν προσκομισθεί από τον υπόχρεο σε ΕΝ.Φ.Ι.Α., το πιστοποιητικό των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου αυτού.

20. Από την 1η Ιανουαρίου 2017, το άρθρο 13 § 6 του Νόμου 4474/2017 τροποποίησε το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ως εξής:

«5. Είναι απαράδεκτη η συζήτηση ενώπιον δικαστηρίου εμπράγματος αγωγής ... αν δεν προσκομισθεί από τον υπόχρεο σε ΕΝ.Φ.Ι.Α. πιστοποιητικό ότι το ίδιο ακίνητο περιλαμβάνεται στη δήλωση ΕΝ.Φ.Ι.Α. και Φ.Α.Π., κατά περίπτωση, για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη.

21. Το Άρθρο 83 του νομοθετικού διατάγματος 356/1974, όπως ίσχυε κατά τον σχετικό χρόνο, έχει ως εξής:

«1. Βέβαιη και εκκαθαρισμένη χρηματική απαίτηση του οφειλέτη κατά του Δημοσίου ... συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη αυτού προς το Δημόσιο.»

22. Το άρθρο 7 του Νόμου 2961/2001 έχει ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, η φορολογική υποχρέωση γεννιέται:

...

(β) Κατά το χρόνο της με οποιονδήποτε τρόπο λήξης της επιδικίας, όταν τα αντικείμενα της κτήσης είναι κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου επίδικα και ο δικαιούχος δεν έχει τη νομή αυτών ...»

II. ΣΧΕΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Νομολογία που επικαλείται η προσφεύγουσα οργάνωση

23. Το Ακυρωτικό Δικαστήριο (ο Άρειος Πάγος) με την υπ' αριθ. 1143/2019 απόφασή του έκρινε ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας είχε εισαχθεί για να διασφαλίσει το δικαίωμα του Κράτους να εισπράττει φόρους και δεν μπορούσε να οδηγήσει σε απαράδεκτο. Απέρριψε ως αβάσιμο τον λόγο αναίρεσης, σύμφωνα με τον οποίο έπρεπε να κηρυχθεί απαράδεκτη η εκδίκαση της αγωγής που άσκησαν οι κύριοι διαμερισμάτων πολυκατοικίας, διότι οι ενάγοντες δεν είχαν καταθέσει βεβαίωση καταβολής του ΕΝ.Φ.Ι.Α. Η απαίτηση υποβολής τέτοιου

πιστοποιητικού για το παραδεκτό της συζήτησης κρίθηκε ανεφάρμοστη λόγω του καθαρά φορολογικού χαρακτήρα της απαίτησης και επειδή ήταν αντίθετη προς το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, τη δικαστική προστασία και την αρχή της αναλογικότητας του Συντάγματος και προς το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, δεδομένου ότι δεν αφορούσε τη δικαστική προστασία των εμπλεκομένων σε συναλλαγές γης.

24. Άλλα εθνικά δικαστήρια έχουν καταλήξει σε παρόμοια συμπεράσματα, όπως για παράδειγμα στην απόφαση αριθ. 2/2014 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χανίων και στην απόφαση αριθ. 19/2016 του Μονομελούς Εφετείου Κρήτης. Στις αποφάσεις αυτές κρίθηκε επίσης ότι η υποχρέωση υποβολής φορολογικού πιστοποιητικού αποτελεί διαδικαστικό εμπόδιο που στερεί από τους ιδιώτες την πρόσβαση σε δικαστήριο: αποσκοπεί στην προστασία του δημοσίου χρήματος, η οποία δεν συνιστά θεμιτό σκοπό γενικού συμφέροντος, και δεν υπάρχει αναλογικότητα μεταξύ του ατομικού δικαιώματος και του επιδιωκόμενου σκοπού. Η διάταξη συνέβαλε στην άνιση μεταχείριση του Κράτους, το οποίο επιφύλαξε προνομιακή θέση για το ίδιο, προστατεύοντας τα οικονομικά του συμφέροντα. Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων. Διαφορετικά, υπερχρεωμένοι ιδιοκτήτες δεν θα μπορούσαν να καταθέσουν το φορολογικό πιστοποιητικό και δεν θα μπορούσαν να ασκήσουν αγωγές για την προστασία των ιδιοκτησιακών τους δικαιωμάτων, οπότε δεν θα μπορούσαν να προστατευθούν έναντι οποιουδήποτε προσπαθούσε να τους στερήσει την ιδιοκτησία τους.

25. Οι διαπιστώσεις αυτές υποστηρίχθηκαν από την υπ' αριθμ. 15203/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και την υπ' αριθμ. 1200/2015 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με τις οποίες τα δικαστήρια έκριναν περαιτέρω ότι, ιδίως σε περίπτωση που ο ενάγων ασκούσε αγωγή σχετικά με την κυριότητα ορισμένου ακινήτου και την έκδοση διαταγής νομής (αγωγή αποβολής από τη νομή) κατά του εναγομένου που είχε καταλάβει την νομή ή την κατοχή του εν λόγω ακινήτου, δεν θα μπορούσε να ισχύει ότι τόσο ο ενάγων όσο και ο εναγόμενος, οι οποίοι

αμφότεροι ισχυρίζονταν ότι ήταν κύριοι του ακινήτου, θα ήταν υπόχρεοι για τον φόρο επί του ακινήτου. Ο ενάγων θα ήταν υπόχρεος στην καταβολή φόρου για την ιδιοκτησία που αποτελούσε αντικείμενο της δικαστικής διαμάχης και την οποία ο ίδιος δεν μπορούσε επί του παρόντος να απολαύσει και ο διάδικος που ηττήθηκε στη δίκη δεν θα μπορούσε να λάβει επιστροφή του φόρου.

B. Νομολογία σχετικά με το άρθρο 54A § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας μετά την τροποποίησή του

26. Από την 1η Ιανουαρίου 2017, το άρθρο 13 § 6 του Νόμου 4474/2017 τροποποίησε το άρθρο 54A § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ως εξής: «Είναι απαράδεκτη η συζήτηση ενώπιον δικαστηρίου εμπράγματης αγωγής ... αν δεν προσκομισθεί από τον υπόχρεο σε ΕΝ.Φ.Ι.Α. πιστοποιητικό ότι το ίδιο ακίνητο περιλαμβάνεται στη δήλωση ΕΝ.Φ.Ι.Α. και Φ.Α.Π., κατά περίπτωση, για τα πέντε (5) προηγούμενα έτη.» (βλ. σκέψη 20 ανωτέρω). Η τροποποιημένη νομοθετική διάταξη δεν περιείχε την απαίτηση να έχει καταβληθεί ο φόρος ΕΝΦΙΑ κατά την άσκηση αγωγής που αφορά ακίνητη περιουσία. Η πλειονότητα των δικαστηρίων εφάρμοσε την τροποποιημένη διάταξη (βλ. π.χ. την υπ' αριθμ. 41/2020 απόφαση του Ειρηνοδικείου Λέρου) και κήρυξε απαράδεκτες τις δίκες λόγω μη προσκόμισης από τον ενάγοντα βεβαίωσης ΕΝΦΙΑ ότι το επίδικο ακίνητο είχε συμπεριληφθεί στη σχετική φορολογική δήλωση (βλ. π.χ. την υπ' αριθμ. 189/2019 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ρόδου).

27. Ωστόσο, ορισμένα δικαστήρια, όπως για παράδειγμα το Εφετείο Πατρών με την υπ' αριθμ. 630/2021 απόφαση και το Εφετείο Αιγαίου με την υπ' αριθμ. 31/2021 απόφαση, έκριναν ότι η απαίτηση που προβλέπει η τροποποιημένη διάταξη είναι αντίθετη προς το Σύνταγμα και τη Σύμβαση και παραβιάζει ιδίως το δικαίωμα ιδιοκτησίας, την αρχή της αναλογικότητας και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών με την υπ' αριθμ. 324/2020 απόφαση και το Ειρηνοδικείο Λέρου με την υπ' αριθμ. 21/2021 απόφαση έκριναν ομοίως ότι, ακόμη και μετά την τροποποίησή της, η διάταξη προστάτευε το δημόσιο ταμείο και

εξασφάλιζε την τήρηση των φορολογικών υποχρεώσεων και ότι ο σκοπός που επιδίωκε η νομοθεσία δεν ήταν αναλογικός ως προς τον περιορισμό των περιουσιακών δικαιωμάτων και του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΦΕΡΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Επικαλούμενη το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα οργάνωση ισχυρίστηκε ότι στερήθηκε την πρόσβαση σε δικαστήριο, καθώς τα εθνικά δικαστήρια είχαν κηρύξει απαράδεκτη την εκδίκαση της αστικής αγωγής της σχετικά με την κυριότητα του εν λόγω ακινήτου. Το άρθρο 6 § 1 προβλέπει, κατά το ουσιώδες μέρος, τα εξής:

«1. Κατά τον προσδιορισμό των αστικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του...κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δίκαια, δημόσια και εντός λογικής προθεσμίας από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που λειτουργεί νόμιμα»

A. Παραδεκτό

29. Το Κράτος υποστήριξε ότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν είχε επικαλεστεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων την φερόμενη παραβίαση των δικαιωμάτων της που απορρέουν από τη Σύμβαση και, ως εκ τούτου, δεν είχε εξαντλήσει τα εθνικά ένδικα μέσα. Αναφέρθηκαν στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να συμπεριλάβει τα αρχικά οικόπεδα στη δήλωση του ΕΝΦΙΑ, διότι είχαν μεταβιβαστεί στο ελληνικό Δημόσιο το 1978 με δωρεά και η εκπλήρωση της διαλυτικής αίρεσης δεν συνεπάγεται την ipso jure ανάκτηση της κυριότητας των εκτάσεων. Σύμφωνα με το Κράτος, η προσφεύγουσα οργάνωση θα έπρεπε, επομένως, να είχε προβάλει τα επιχειρήματα αυτά με σαφή και ακριβή τρόπο και να αποδείξει τα επιχειρήματά της τόσο κατά την αγωγή της στο Πρωτοδικείο Αθηνών όσο και κατά την κατάθεση της αίτησής της με την οποία ζητούσε την ανάκληση της απόφασης αριθ.

573/2015, μαζί με το αίτημα για τον ορισμό ημερομηνίας εκδίκασης της αγωγής της επί της ουσίας.

30. Στις συμπληρωματικές παρατηρήσεις του, το Κράτος υποστήριξε ότι η προσφεύγουσα οργάνωση θα μπορούσε να προβάλει οποιοδήποτε επιχείρημα στην ανωτέρω αίτηση σχετικά με το γιατί η συμμόρφωση με την υποχρέωση να συμπεριληφθεί το οικόπεδο στη φορολογική δήλωση ήταν αδύνατη ή ιδιαίτερα δύσκολη. Επιπλέον, δεν υπήρχε κανένας νομικός περιορισμός για την προσφεύγουσα οργάνωση να υποβάλει εκ νέου αίτηση ανάκλησης της απόφασης, παραθέτοντας τυχόν επιχειρήματα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους ήταν αδύνατη η υποβολή του φορολογικού πιστοποιητικού.

31. Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι είχε υποστηρίξει στο δικόγραφο της αγωγής της ότι το Δημόσιο, το οποίο είχε στην κατοχή του το οικόπεδο, ήταν υπεύθυνο για τον ΕΝΦΙΑ. Είχε, επίσης, επικαλεστεί την εθνική νομολογία σύμφωνα με την οποία η απαίτηση που προβλέπεται στο άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ήταν αντίθετη προς το συνταγματικό δικαίωμα δικαστικής προστασίας, προς το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και προς το δικαίωμα ιδιοκτησίας όπως προστατεύεται από το Σύνταγμα (βλ. σκέψεις 23-25 ανωτέρω).

32. Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε περαιτέρω ότι η απόφαση αριθ. 573/2015 ήταν μια παρεμπόμπουσα απόφαση η οποία δεν υπόκειται σε έφεση. Όσον αφορά την αίτησή της για ανάκληση της απόφασης αριθ. 573/2015 και το αίτημα για τον ορισμό ημερομηνίας εκδίκασης της αγωγής της, αυτό δεν συνιστά ένδικο μέσο που θα μπορούσε να οδηγήσει στην επανεξέταση της απόφασης και το δικαστήριο δεν ήταν καν υποχρεωμένο να απαντήσει στην αίτηση (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω). Ωστόσο, η προσφεύγουσα οργάνωση το επιχείρησε για να υπερβεί το διαδικαστικό εμπόδιο που έθετε το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας στην αίτησή της. Στην αίτηση αυτή, είχε προβάλει τα επιχειρήματά της ότι η απόφαση αριθ. 573/2015 ήταν εσφαλμένη και ότι επέβαλε απαίτηση που ήταν αδύνατο να τηρηθεί, καθυστερώντας

αδικαιολόγητα την εκτέλεση του δικαιώματός της, ωστόσο, τα επιχειρήματα αυτά απορρίφθηκαν.

33. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η ένσταση του Κράτους σχετικά με την εξάντληση των εθνικών ένδικων μέσων συνδέεται στενά με την ουσία της καταγγελίας βάσει της 6 § 1 της Σύμβασης, καθώς αφορά την έκταση, την ερμηνεία και την εφαρμογή από τα εθνικά δικαστήρια και τις αρχές της υποχρέωσης υποβολής φορολογικού πιστοποιητικού, σε διαδικασίες που αφορούν ακίνητη περιουσία, στην περίπτωση της προσφεύγουσας οργάνωσης. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο το εντάσσει στο βάσιμο της υπόθεσης.

34. Σημειώνει περαιτέρω ότι η καταγγελία σχετικά με το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης είναι ούτε προδήλως αβάσιμη ούτε απαράδεκτη για άλλους λόγους που απαριθμούνται στο Άρθρο 35 της Σύμβασης. Συνεπώς, πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

B. Βάσιμο

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Η προσφεύγουσα οργάνωση

35. Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι η υποχρέωση προσκόμισης του φορολογικού πιστοποιητικού θα σήμαινε ότι κατά την τελευταία πενταετία θα έπρεπε να συμπεριλάβει το επίμαχο ακίνητο στη δήλωση ΕΝΦΙΑ για το 2014 και στη δήλωση ΦΑΠ για τα έτη 2010 έως 2013. Είχε θεωρήσει ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να συμπεριλάβει τις εκτάσεις γης στη φορολογική δήλωση, διότι είχαν δοθεί στο ελληνικό Δημόσιο το 1978 και η εκπλήρωση της διαλυτικής αίρεσης δεν συνεπαγόταν την ipso jure ανάκτηση των εκτάσεων που είχε τότε στην κατοχή του το ελληνικό Δημόσιο. Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο η προσφεύγουσα οργάνωση είχε υποβάλει το 2013 την αίτηση να κηρυχθεί κυρία των εν λόγω εκτάσεων και είχε ασκήσει αγωγή κατά του Δημοσίου, κατά τη διάρκεια της οποίας προέκυψε ότι οι εκτάσεις είχαν καταχωριστεί ως δημόσιες εκτάσεις. Επιπλέον, εάν η αξία του ακινήτου είχε υπολογιστεί με τη χρήση του εργαλείου υπολογισμού της φορολογικής αρχής και με βάση το αντικειμενικό

σύστημα υπολογισμού της αξίας του και το μέγεθός του (31,9 εκτάρια), θα είχε αποτιμηθεί σε περίπου 53.815.300 ευρώ. Εάν η προσφεύγουσα οργάνωση είχε δηλώσει το ακίνητο στο πλαίσιο του ΕΝΦΙΑ και του ΦΑΠ, θα ήταν υπόχρεη σε φόρο 95.700 ευρώ ετησίως σύμφωνα με ένα ιδιωτικό εργαλείο υπολογισμού που έχει σχεδιαστεί για τον σκοπό αυτό.

36. Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας εισήγαγε ένα διαδικαστικό εμπόδιο σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας και στερούσε από τους ιδιώτες την πρόσβαση στο δικαστήριο, καθώς αποτελούσε μέσο άσκησης πίεσης για την εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Πρόσθεσε ότι η επιβολή φόρου ακίνητης περιουσίας, πέραν άλλων φόρων, δεν θα πρέπει να εξαρτά το συνταγματικό δικαίωμα πρόσβασης στο δικαστήριο από την εκπλήρωση των συγκεκριμένων φορολογικών υποχρεώσεων. Η διάταξη είχε καθαρά φορολογικό χαρακτήρα και δεν θα έπρεπε να αποτελεί δικονομική προϋπόθεση για την άσκηση αγωγής που αφορά εμπράγματα δικαιώματα και προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης επί της ουσίας, δεδομένου ότι ο σκοπός της δεν ήταν να παράσχει δικαστική προστασία στους εμπλεκόμενους σε συναλλαγές ακινήτων.

37. Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε περαιτέρω ότι, στο πλαίσιο μιας αγωγής όπου ο ενάγων διεκδικεί την κυριότητα ενός οικοπέδου και ζητά από τον έχοντα την νομή ή την κατοχή να το εκκενώσει, δεν θα μπορούσαν να ευθύνονται και οι δύο διάδικοι έναντι του ΕΝΦΙΑ, διότι αυτό θα οδηγούσε σε πολλαπλή φορολόγηση για το ίδιο ακίνητο. Ο ενάγων θα έπρεπε να καταβάλει φόρο για ακίνητο που αποτελεί αντικείμενο δικαστικής διεκδίκησης και του οποίου το περιουσιακό δικαίωμα δεν απολαμβάνει και σε περίπτωση ήττας της υπόθεσης, ο ενάγων δεν θα είχε δικαίωμα επιστροφής του καταβληθέντος φόρου. Πρόσθεσε ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ήταν αντίθετο προς την αρχή της ισότητας των όπλων, διότι το Δημόσιο απαλλάχθηκε από την υποχρέωση καταβολής του ΕΝΦΙΑ βάσει του άρθρου 3 § 1 στοιχείο α) του Νόμου 4223/2013 (βλ. σκέψη 18 ανωτέρω) και, ως εκ τούτου, από την υποχρέωση υποβολής του απαιτούμενου πιστοποιητικού. Η

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

προσφεύγουσα οργάνωση επικαλέστηκε περαιτέρω την εθνική νομολογία με την οποία είχε κριθεί ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ήταν άκυρο ως αντίθετο προς το Σύνταγμα και τη Σύμβαση (βλ. σκέψεις 23-25 ανωτέρω).

38. Η προσφεύγουσα οργάνωση ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 § 6 του Νόμου 4474/2017 (βλ. παράγραφο 20 ανωτέρω), συνέχιζε να εμποδίζει την εξέταση της υπόθεσής της και να παραβιάζει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, δεδομένου ότι η υποχρέωση να συμπεριλάβει το ακίνητο στη δήλωση θα είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή φόρου και προστίμου στην προσφεύγουσα οργάνωση λόγω εκπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης (άρθρο 54 §§ 1 και 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας- βλ. παράγραφο 19 ανωτέρω). Σε περίπτωση μη καταβολής του ΕΝΦΙΑ, θα προέκυπτε φορολογική οφειλή βάσει του άρθρου 53 § 1 και θα προέκυπταν μηνιαίοι τόκοι (βλ. παράγραφο 19 ανωτέρω)- το Δημόσιο θα μπορούσε να συμψηφίσει την οφειλή με άλλα ποσά που οφείλονται στην προσφεύγουσα (άρθρο 48 § 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας σε συνδυασμό με το άρθρο 83 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 356/1974- βλέπε σκέψεις 19 και 21 ανωτέρω). Η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε επίσης ότι, σε αντίθεση με τις διαδικασίες που αφορούν ακίνητα, στο πλαίσιο του κληρονομικού δικαίου υπήρχε απαλλαγή από την υποχρέωση προσκόμισης του πιστοποιητικού που να αναφέρει ότι η διεκδικούμενη κληρονομιά είχε συμπεριληφθεί στη δήλωση ΕΝΦΙΑ, όταν το κληρονομικό ακίνητο ήταν αντικείμενο της δίκης και ο ενάγων δεν το κατείχε (βλ. σκέψη 22 ανωτέρω).

39. Τέλος, η προσφεύγουσα οργάνωση παρατήρησε ότι ο σκοπός της υποχρέωσης καταβολής του ΕΝΦΙΑ ή της συμπερίληψης του ακινήτου σε φορολογική δήλωση ήταν η προστασία του δημόσιου χρήματος και η διασφάλιση της τήρησης των φορολογικών υποχρεώσεων. Δημιουργούσε υπερβολική επιβάρυνση στον ενάγοντα και δεν υπήρχε εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ του επιδιωκόμενου νομοθετικού σκοπού και του περιορισμού του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο. Επικαλέστηκε επίσης την εθνική νομολογία που κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η

τροποποιημένη απαίτηση ήταν άκυρη ως αντίθετη προς το Σύνταγμα και τη Σύμβαση (βλ. παράγραφο 27 ανωτέρω).

(β) Το Κράτος

40. Το Κράτος υποστήριξε ότι η εισαγωγή του ΕΝΦΙΑ με το Νόμο 4223/2013 είχε ως στόχο τη διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας και τη διασφάλιση της είσπραξης των δημόσιων εσόδων (βλέπε παράγραφο 17 ανωτέρω). Η απαίτηση του άρθρου 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας προβλεπόταν από τον νόμο και ήταν προβλέψιμη και προσιτή. Ο ΕΝΦΙΑ και τα μέτρα που ελήφθησαν για την είσπραξή του δεν προστάτευαν μόνο το δημόσιο χρήμα εξασφαλίζοντας την είσπραξη του φόρου, αλλά αποτελούσαν επίσης μέρος ενός προγράμματος μέτρων που αποσκοπούσαν στη διασφάλιση του υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για την εύρυθμη λειτουργία του Κράτους και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.

41. Αναφορικά με τις αποφάσεις *Μαμάτας και λοιποί κατά Ελλάδα* (αριθ. 63066/14 και 2 άλλες, §§ 101-03, 21 Ιουλίου 2016) και *Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδα* ((dec.), αριθ. 57665/12 και 57657/12, § 40, 7 Μαΐου 2013), η Κυβέρνηση εξήγησε ότι το 2008 η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση είχε σοβαρές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία· το 2009 τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπίστωσαν ότι η χώρα είχε υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα και το 2010 ειδοποίησαν την Ελλάδα ότι έπρεπε να λάβει μέτρα για τη μείωσή του. Καθώς η χώρα αδυνατούσε να ανταποκριθεί στις πληρωμές που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες, ένας μηχανισμός σταθερότητας με τη συμμετοχή των κρατών μελών της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου χορήγησε δάνεια στην Ελλάδα. Η κατάσταση επιδεινώθηκε τα επόμενα χρόνια και το Κράτος έλαβε μέτρα για να διατηρήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να αναδιαρθρώσει το χρέος του, όπως μέτρα για την αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης και την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, καθώς και αναθεώρηση των διαδικασιών ελέγχου των δημόσιων οικονομικών.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

Τ. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

42. Το Κράτος επανέλαβε ότι στην υπ' αριθμ. 668/2012 απόφασή του το Συμβούλιο Επικρατείας είχε κρίνει ότι τα μέτρα «αποτελούσαν μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος προσαρμογής των δημόσιων οικονομικών και διαρθρωτικής μεταρρύθμισης της ελληνικής οικονομίας, το οποίο, στο σύνολό του, αποσκοπούσε στην κάλυψη των πιστικών χρηματοδοτικών αναγκών της χώρας και στη βελτίωση των μελλοντικών οικονομικών και δημοσιονομικών προοπτικών της. Αυτοί οι στόχοι ήταν προς το γενικό συμφέρον και συνέπιπταν επίσης με εκείνους των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, λόγω της απαίτησης της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διασφαλιστεί η δημοσιονομική πειθαρχία και να διατηρηθεί η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ. Ως εκ της φύσεώς τους, τα εν λόγω μέτρα συνέβαλαν επομένως σε άμεση μείωση των δημόσιων δαπανών» (το Κράτος επικαλέστηκε την απόφαση *Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ*, ό.π., § 38).

43. Το Κράτος υποστήριξε περαιτέρω ότι το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της υπόθεσης έχει αλλάξει σημαντικά από την υποβολή της παρούσας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και ότι οι καταγγελίες της προσφεύγουσας οργάνωσης θα πρέπει να αξιολογηθούν με βάση τα νέα πραγματικά στοιχεία και το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο. Η εν λόγω απαίτηση είχε καταστήσει την αγωγή της προσφεύγουσας οργάνωσης μόνο προσωρινά απαράδεκτη, καθώς η προσφεύγουσα οργάνωση θα μπορούσε στη συνέχεια να συμμορφωθεί με αυτήν. Για να συμμορφωθεί με τις διαπιστώσεις ορισμένων δικαστηρίων ότι η απαίτηση αυτή ήταν αντίθετη προς το Σύνταγμα, η διάταξη τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 § 6 του Νόμου 4474/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2017. Καθώς η προσφεύγουσα οργάνωση, κατά τον χρόνο που υπέβαλε την αίτηση ανάκλησης της απόφασης αριθ. 573/2015 στις 4 Ιουνίου 2018 και μέχρι τη συζήτηση της προσφυγής, δεν ήταν πλέον υποχρεωμένη να έχει καταβάλει τον φόρο, θα μπορούσε να ζητήσει νέα συζήτηση της προσφυγής της και να υποβάλει τότε δήλωση με την οποία να βεβαιώνει ότι το ακίνητο είχε συμπεριληφθεί στις δηλώσεις ΕΝΦΙΑ και ΦΑΠ κατά την τελευταία πενταετία. Όσον αφορά τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τις συνέπειες της φορολογικής δήλωσης, το Κράτος

υποστήριξε ότι αυτά ήταν υποθετικά και αφορούσαν την ερμηνεία του εθνικού δικαίου σε φορολογικά ζητήματα για τα οποία οι φορολογικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια ήταν αρμόδια να αποφασίσουν.

44. Το Κράτος αμφισβήτησε τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας οργάνωσης σχετικά με την υψηλή φορολογική επιβάρυνση και υποστήριξε ότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν απέδειξε τον ισχυρισμό της ότι θα έπρεπε να καταβάλει 95.700 ευρώ ετησίως με βάση την αξία του ακινήτου, προσθέτοντας ότι σε κάθε περίπτωση η εκδίκαση της υπόθεσης δεν συνδέεται πλέον με την καταβολή του φόρου. Ο φόρος δεν θα μπορούσε να υπολογιστεί στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής. Επιπλέον, σε περίπτωση που δεν είχε εκπληρωθεί η υποχρέωση υποβολής φορολογικού πιστοποιητικού, αυτό σήμαινε ότι η ακρόαση είχε κηρυχθεί απαράδεκτη και όχι η ίδια η προσφυγή. Ο ενάγων συνήθως καλείτο βάσει του άρθρου 227 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας να θεραπεύσει την κατάσταση με την εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης (βλέπε παράγραφο 16 ανωτέρω). Η επίμαχη απαίτηση δεν παραβίαζε πλέον το Σύνταγμα και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο και απόλαυσης της ιδιοκτησίας. Εντάσσεται στο περιθώριο εκτίμησης που επιτρέπεται στο κράτος για τη ρύθμιση των διαδικαστικών απαιτήσεων και δεν ήταν δυσανάλογο ή ακατάλληλο για τον νόμιμο σκοπό του.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

(Α) Γενικές αρχές

45. Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο καθιερώθηκε ως πτυχή του δικαιώματος δίκαιης ακρόασης που κατοχυρώνεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης στην υπόθεση *Golder κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (21 Φεβρουαρίου 1975, §§ 28-36, Σειρά Α. αριθ. 18). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο αποτελεί εγγενή πτυχή των εγγυήσεων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6, αναφερόμενο στις αρχές του Κράτους δικαίου και της αποφυγής της αυθαίρετης εξουσίας που διέπουν μεγάλο μέρος της Σύμβασης. Έτσι, το άρθρο 6 § 1

διασφαλίζει σε όλους το δικαίωμα να προσφύγουν ενώπιον δικαστηρίου για αξιώσεις που αφορούν τα αστικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις (βλ. *Grzęda v. Poland* [GC], αριθ. 43572/18, § 342, 15 Μαρτίου 2022· βλ. επίσης *Zubac κατά Κροατίας* [GC], αριθ. 40160/12, § 76, 5 Απριλίου 2018).

46. Το δικαίωμα πρόσβασης στο δικαστήριο πρέπει να είναι «πρακτικό και αποτελεσματικό» και όχι «θεωρητικό ή ψευδές». Η παρατήρηση αυτή είναι ιδιαίτερα αληθής όσον αφορά τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6, λόγω της εξέχουσας θέσης που κατέχει σε μια δημοκρατική κοινωνία το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη (βλέπε *Zubac*, ό.π., § 77, με περαιτέρω παραπομπές). Για να είναι αποτελεσματικό το δικαίωμα πρόσβασης, ένα πρόσωπο πρέπει να έχει σαφή και πρακτική δυνατότητα να αμφισβητήσει μια πράξη που θίγει τα δικαιώματά του. Ομοίως, το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο περιλαμβάνει όχι μόνο το δικαίωμα κίνησης διαδικασίας, αλλά και το δικαίωμα να επιτύχει την εκδίκαση της διαφοράς από δικαστήριο (βλ. *Ελληνική Καθολική Ενορία της Λουπένης και λοιποί κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 76943/11, § 86, 29 Νοεμβρίου 2016, με περαιτέρω παραπομπές).

47. Το κατά πόσον ένα πρόσωπο έχει μια δικαστικά διεκδικήσιμη εθνική αξίωση μπορεί να εξαρτάται όχι μόνο από το ουσιαστικό περιεχόμενο, κατά την ορθή έννοια, του σχετικού αστικού δικαιώματος, όπως ορίζεται από το εθνικό δίκαιο, αλλά και από την ύπαρξη διαδικαστικών φραγμών που εμποδίζουν ή περιορίζουν τις δυνατότητες άσκησης πιθανών αξιώσεων ενώπιον δικαστηρίου (ό.π., § 87).

48. Το δικαίωμα πρόσβασης στα δικαστήρια δεν είναι απόλυτο, αλλά μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς- αυτοί επιτρέπονται σιωπηρά, δεδομένου ότι το δικαίωμα πρόσβασης από τη φύση του απαιτεί ρύθμιση από το Κράτος, η οποία ρύθμιση μπορεί να ποικίλλει χρονικά και τοπικά ανάλογα με τις ανάγκες και τους πόρους της κοινότητας και των προσώπων. Κατά τη θέσπιση της ρύθμισης αυτής, τα συμβαλλόμενα κράτη διαθέτουν ένα ορισμένο περιθώριο εκτίμησης. Μολονότι η τελική απόφαση σχετικά με την τήρηση των απαιτήσεων της Σύμβασης ανήκει στο Δικαστήριο, δεν αποτελεί καθήκον του Δικαστηρίου να υποκαταστήσει την εκτίμηση

των εθνικών αρχών με οποιαδήποτε άλλη εκτίμηση σχετικά με το ποια θα μπορούσε να είναι η καλύτερη πολιτική στον τομέα αυτό. Ωστόσο, οι περιορισμοί που εφαρμόζονται δεν πρέπει να περιορίζουν την πρόσβαση που απομένει στον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο ή σε βαθμό που να θίγεται η ίδια η ουσία του δικαιώματος. Επιπλέον, ένας περιορισμός δεν θα είναι συμβατός με το άρθρο 6 § 1 εάν δεν επιδιώκει νόμιμο σκοπό και εάν δεν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (βλ. *Zubac*, ό.π., § 78, με περαιτέρω παραπομπές- βλ. επίσης *Nicolae Virgiliu Tănase κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 41720/13, § 195, 25 Ιουνίου 2019, με περαιτέρω παραπομπές, και *Grzęda*, ό.π., § 343).

(β) Εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση

49. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο ΕΝΦΙΑ εισήχθη με τον Νόμο 4223/2013 και αποτελεί ένα παράδειγμα μέτρων που αποσκοπούν στη διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας και την είσπραξη δημόσιων εσόδων, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω). Όπως εξηγήθηκε στην υπόθεση *Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ* (ό.π., §§ 37-41- βλ. επίσης την απόφαση του ΣτΕ αριθ. 668/2012 που αναφέρεται στην υπόθεση *Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ*, ό.π., § 38), η ύπαρξη έκτακτης κρίσης των δημόσιων οικονομικών που συνιστούσε σοβαρή απειλή για την εθνική οικονομία είχε δικαιολογήσει τη λήψη μέτρων όπως η μείωση μισθών και συντάξεων, η αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης και η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, καθώς και η αναθεώρηση των διαδικασιών ελέγχου και λογιστικού ελέγχου των δημόσιων οικονομικών. Όπως εξηγήθηκε στην υπόθεση *Μαμάτας και λοιποί* (ό.π., §§ 101-05), το Κράτος θεωρήθηκε δικαιολογημένο στην λήψη μέτρων για να επιτύχει τους στόχους της διατήρησης της οικονομικής σταθερότητας και της αναδιάρθρωσης του χρέους του, προς το συμφέρον της κοινότητας, και, συνεπώς, θεωρήθηκε ότι τα επίμαχα μέτρα πραγματοποιήθηκαν προς το δημόσιο συμφέρον.

50. Το Δικαστήριο δεν παραβλέπει το γεγονός ότι η παρούσα υπόθεση δεν αφορά την υποχρέωση καταβολής τελών στα πολιτικά δικαστήρια σε σχέση με απαιτήσεις που καλούνται να προσδιορίσουν (βλ. π.χ. *Kreuz κατά Πολωνίας*, αριθ. 28249/95, ΕΔΔΑ 2001-VI) και ότι η υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας δεν επέβαλε οικονομικό περιορισμό στην πρόσβαση του ιδιώτη σε δικαστήριο, ο οποίος δικαιολογείται από το συμφέρον της δίκαιης απονομής της δικαιοσύνης. Ταυτόχρονα, δέχεται ότι η διασφάλιση της είσπραξης του ΕΝΦΙΑ εντάσσεται στο πρόγραμμα μέτρων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση του υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για την εύρυθμη λειτουργία του Κράτους και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και ότι επιδιώκει έτσι θεμιτό σκοπό (βλ. σκέψεις 40-42 ανωτέρω).

51. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το Κράτος παραμένει ελεύθερο να καθορίζει τη διαδικασία με την οποία θα πραγματοποιείται η πρόσβαση σε δικαστήριο (βλ. Σκέψη 48 ανωτέρω), καθώς και τον τρόπο είσπραξης των φόρων (όσον αφορά τους φόρους ειδικότερα, βλ. *Cacciato κατά Ιταλίας*, αριθ. 60633/16, § 25 in fine, 16 Ιανουαρίου 2018). Σημειώνει, ωστόσο, ότι η επίμαχη προϋπόθεση, η οποία εξαρτούσε το παραδεκτό της συζήτησης της αγωγής με την οποία διεκδικείται ακίνητη περιουσία από την εκπλήρωση φορολογικής υποχρέωσης, οδήγησε σε αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων που την έκριναν αντίθετη προς το Σύνταγμα και το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. ανωτέρω σκέψεις 23-25).

52. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας οργάνωσης που βασίζονται στο εργαλείο υπολογισμού της φορολογικής αρχής και στο σύστημα αντικειμενικής εκτιμήσεως των ακινήτων, τα 31,9 εκτάρια της εν λόγω έκτασης αποτιμήθηκαν σε περίπου 53.815.300 ευρώ. Βάσει των υπολογισμών που έγιναν με τη χρήση ιδιωτικού λογισμικού που αναπτύχθηκε για το σκοπό αυτό, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα η προσφεύγουσα οργάνωση να έχει σημαντική φορολογική υποχρέωση, ύψους 95.700 ευρώ για το 2014 και περίπου 500.000 ευρώ για την πενταετία συνολικά (βλέπε παράγραφο 35 ανωτέρω). Το Δικαστήριο δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα

του Κράτους ότι οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας οργάνωσης δεν ήταν τεκμηριωμένοι, δεδομένου επίσης ότι το Κράτος δεν τους αμφισβήτησε δεόντως και δεν προσκόμισε τους δικούς της υπολογισμούς για την αξία του ακινήτου και του φόρου.

53. Το Δικαστήριο προσδίδει σημασία (θεωρεί σημαντικό) στον ισχυρισμό της προσφεύγουσας οργάνωσης ότι, αν έχανε την υπόθεση, δεν θα μπορούσε να επιτύχει την επιστροφή του καταβληθέντος φόρου, τον οποίο το Κράτος δεν αμφισβήτησε. Δεν θεωρεί ότι έχει κρίσιμη σημασία για την έκβαση της παρούσας υπόθεσης το γεγονός ότι το δικαστήριο είχε προηγουμένως καλέσει την προσφεύγουσα οργάνωση να συμπληρώσει το πιστοποιητικό (βλ. σκέψη 44 ανωτέρω), δεδομένου ότι αυτό δεν θα είχε επιλύσει το πρόβλημα της προσφεύγουσας οργάνωσης και δεν θα της είχε αφήσει άλλη εύλογη εναλλακτική λύση από το να συμπεριλάβει το επίμαχο ακίνητο στη δήλωση και να καταβάλει τον σχετικό φόρο γι' αυτό, προκειμένου η διαφορά να κριθεί από το δικαστήριο. Το Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι το Δημόσιο, το οποίο απαλλάχθηκε από την καταβολή του ΕΝΦΙΑ (άρθρο 3 § 1 στοιχείο α) του Νόμου 4223/2013- βλ. σκέψη 18 ανωτέρω), μπορούσε να κινηθεί νομικά για τη διεκδίκηση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας επί γης χωρίς να χρειάζεται να συμμορφωθεί με την εν λόγω απαίτηση.

54. Στις διαδικασίες που ξεκινούν με ατομική προσφυγή, το Δικαστήριο πρέπει να περιορίσει την προσοχή του, στο μέτρο του δυνατού, στη συγκεκριμένη υπόθεση που έχει ενώπιόν του (βλ. *Ashingdane*, ό.π., § 59). Κατά συνέπεια, το καθήκον του, κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του περιορισμού που επιβλήθηκε στην παρούσα υπόθεση με τη Σύμβαση, δεν είναι να εξετάσει το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας αυτό καθαυτό, αλλά τις περιστάσεις και τον τρόπο με τον οποίο η διάταξη αυτή εφαρμόστηκε πράγματι στην προσφεύγουσα οργάνωση. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι το Πρωτοδικείο Αθηνών, κηρύσσοντας απαράδεκτη την εκδίκαση της αγωγής, διότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν είχε προσκομίσει πιστοποιητικό από το οποίο να προκύπτει ότι το αιτούμενο ακίνητο είχε συμπεριληφθεί

στις φορολογικές δηλώσεις της προηγούμενης πενταετίας και ότι είχε καταβληθεί ο σχετικός φόρος επί του οικοπέδου, με την υπ' αριθμ. 573/2015 απόφασή του, επέβαλε ουσιαστικό περιορισμό στην προσφεύγουσα οργάνωση, εμποδίζοντας τη δικαστική εκδίκαση της διαφοράς της επί του αιτούμενου ακινήτου. Χωρίς να παραβλέπει το γενικό πλαίσιο στο οποίο εισήχθη η απαίτηση αυτή (βλ. σκέψεις 40-42 ανωτέρω), το Δικαστήριο θεωρεί ότι η μη εξέταση της υποθέσεως της προσφεύγουσας οργάνωσης επί της ουσίας κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας σχετικά με την έκταση της οποίας δεν είχε την κυριότητα, αλλά η οποία αποτελούσε αντικείμενο της αξιώσεώς της, ήταν δυσανάλογη προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς, λαμβανομένου επίσης υπόψη ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι το Κράτος εμποδίστηκε να εισπράξει τον φόρο ακίνητης περιουσίας από τον υπόχρεο με άλλο τρόπο από τον περιορισμό της προσβάσεώς του σε δικαστήριο.

55. Το Δικαστήριο σημειώνει περαιτέρω ότι όταν η προσφεύγουσα οργάνωση κατέθεσε την προσφυγή της στις 21 Νοεμβρίου 2013 (βλέπε σημείο 9 ανωτέρω), η απαίτηση σχετικά με το φορολογικό πιστοποιητικό δεν είχε ακόμη εισαχθεί. Το άρθρο 54Α του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας προστέθηκε με το άρθρο 9 § 2 του Νόμου 4223/2013, που ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο στις 31 Δεκεμβρίου 2013. Εφαρμόστηκε στη συνέχεια από την 1η Ιανουαρίου 2014 (βλ. σκέψη 19 ανωτέρω). Στις έγγραφες παρατηρήσεις της, με ημερομηνία 5 Σεπτεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών, η προσφεύγουσα οργάνωση υποστήριξε ότι δεν θα έπρεπε να υποχρεωθεί να προσκομίσει το φορολογικό πιστοποιητικό, διότι το Δημόσιο είχε στην κατοχή του το οικόπεδο. Έθεσε επίσης το ζήτημα της συμβατότητας με το Σύνταγμα της απαίτησης, παραπέμποντας στην απόφαση αριθ. 2/2014 του Πρωτοδικείου Χανίων (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω). Με την απόφαση αυτή το δικαστήριο έκρινε ότι η εκδίκαση μιας εμπράγματης αγωγής σχετικά με ακίνητη περιουσία ήταν παραδεκτή, παρά το γεγονός ότι ο ενάγων στην υπόθεση αυτή δεν είχε καταθέσει το πιστοποιητικό ΕΝΦΙΑ, με την αιτιολογία ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας ήταν ανεφάρμοστο ως αντίθετο προς το

συνταγματικό δικαίωμα δικαστικής προστασίας, προς το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και προς το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, όπως προστατεύεται από το Σύνταγμα (βλ. σκέψεις 23-24 ανωτέρω).

56. Περαιτέρω, με την αίτηση ανάκλησης της υπ' αριθ. 573/2015 απόφασης και το αίτημα για τον ορισμό ημερομηνίας εκδίκασης της προσφυγής της, η προσφεύγουσα οργάνωση κατήγγειλε ότι η απαίτηση υποβολής του φορολογικού πιστοποιητικού ήταν αδύνατον να τηρηθεί. Εξήγησε λεπτομερώς τους λόγους για αυτό (βλ. σκέψεις 12-13 ανωτέρω), ήτοι ότι τα δικαστήρια δεν είχαν ακόμη αποφανθεί σχετικά με το αν είχε πληρωθεί η διαλυτική αίρεση της αρχικής δωρεάς ή, αν είχε πληρωθεί, τότε η Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη είχε αποκατασταθεί ως κυρία της εν λόγω γης, ότι η φύση, ο χαρακτήρας και η αξία της γης για φορολογικούς σκοπούς ήταν ασαφείς και ότι η φορολογική υποχρέωση θα μπορούσε να ανέλθει σε περίπου 500.000 ευρώ κατά την πενταετία, ποσό που ήταν αδύνατο να καταβάλει η προσφεύγουσα οργάνωση για γη υπό δικαστική διεκδίκηση επί της οποίας δεν μπορούσε να απολαύσει τα περιουσιακά της δικαιώματα. Υποστήριξε επίσης ότι το άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας αποτελεί διαδικαστικό εμπόδιο για την εξέταση της προσφυγής της επί της ουσίας και ανέφερε ρητά ότι είναι αντίθετο στο Σύνταγμα, στο άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Επιπλέον υποστήριξε ότι η ακρόαση κηρύχθηκε απαράδεκτη λόγω μη τήρησης απαίτησης που προβλέπεται στη φορολογική νομοθεσία και αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση φορολογικών σκοπών, οι οποίοι δεν έχουν σχέση με την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και θα μπορούσαν να έχουν αντιμετωπιστεί από τις φορολογικές αρχές.

57. Όσον αφορά, τα επιχειρήματα του Κράτους ότι, όταν η προσφεύγουσα οργάνωση ζήτησε στις 4 Ιουνίου 2018 την ανάκληση της απόφασης αριθ. 573/2015 και ζήτησε από το δικαστήριο να ορίσει ημερομηνία για την εκδίκαση της αγωγής της, δεν ήταν πλέον υποχρεωμένη να έχει καταθέσει βεβαίωση καταβολής του σχετικού φόρου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η σχετική διάταξη είχε πράγματι τροποποιηθεί. Η υπ' αριθ. 1829/2019 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών απέρριψε την αίτηση της

προσφεύγουσας οργάνωσης κρίνοντας ότι, μετά την τροποποίηση της προϋπόθεσης, για να είναι παραδεκτή η ακρόαση ήταν απαραίτητο μόνο το ακίνητο να έχει συμπεριληφθεί στις δηλώσεις φόρου ακίνητης περιουσίας της προηγούμενης πενταετίας και όχι να έχει πράγματι καταβληθεί ο φόρος (βλ. σκέψη 43 ανωτέρω). Ωστόσο, η τροποποίηση αυτή τέθηκε σε ισχύ πολύ μετά τα γεγονότα που καταγγέλλονται στην υπόθεση που έχει τεθεί υπόψη της (βλ., *mutatis mutandis*, *Sâmbata Bihor Greek Catholic Parish κατά Ρουμανίας*, no. 48107/99, §§ 72-75, 12 Ιανουαρίου 2010).

58. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν έχει πεισθεί ότι η τροποποίηση αυτή σήμαινε ότι «ο πραγματικό και νομικό πλαίσιο της υπόθεσης είχε μεταβληθεί ουσιαστικά» όπως υποστήριξε το Κράτος (βλ. σκέψη 43 ανωτέρω), διότι: (i) η απαίτηση να έχει συμπεριληφθεί το ακίνητο στις δηλώσεις φορολογίας ακίνητης περιουσίας για τα προηγούμενα πέντε έτη παρέμεινε, και (ii) η κυβέρνηση δεν αντέκρουσε τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας οργάνωσης (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω) ότι η τροποποιημένη απαίτηση εξακολουθούσε να καθιστά την προσφεύγουσα οργάνωση φορολογικά υπόχρεη και ότι σε περίπτωση μη καταβολής της θα προέκυπτε φορολογική οφειλή και θα προέκυπταν μηνιαίοι τόκοι (άρθρο 53 § 1 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, βλ. σκέψη 19 ανωτέρω). Επίσης, το Κράτος δεν αντέκρουσε το επιχείρημα ότι το Δημόσιο μπορούσε να συμψηφίσει τυχόν οφειλόμενους από την προσφεύγουσα οργάνωση φόρους με ποσά που της οφείλονται (άρθρο 48 § 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας σε συνδυασμό με το άρθρο 83 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 356/1974- βλ. σκέψεις 19 και 21 ανωτέρω).

59. Ακόμη και αν ο ενάγων απαλλάχθηκε τυπικά από την υποχρέωση υποβολής βεβαίωσης πληρωμής του φόρου προκειμένου να ζητήσει δικαστική προστασία του ακινήτου, δεν εξηγήθηκε από το Κράτος, το οποίο απέρριψε τα σχετικά επιχειρήματα ως υποθετικά, πώς η προσφεύγουσα οργάνωση θα είχε πράγματι αποφύγει τις αρνητικές επιπτώσεις που συνδέονται με την ανάληψη φορολογικής οφειλής. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να αντιληφθεί πώς η απαίτηση να έχει συμπεριληφθεί το

ακίνητο στις δηλώσεις φόρου ακίνητης περιουσίας για τα προηγούμενα πέντε έτη θα μπορούσε να διαχωριστεί από την απαίτηση καταβολής του σχετικού φόρου. Επομένως, δεν μπορεί να δεχθεί τον ισχυρισμό του Κράτους ότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν μπορεί πλέον να διαμαρτύρεται για παραβίαση του δικαιώματός της πρόσβασης σε δικαστήριο μετά τη νομοθετική τροποποίηση της εν λόγω απαίτησης. Σημειώνει επίσης ότι ορισμένα εθνικά δικαστήρια έκριναν ότι, ακόμη και μετά την τροποποίησή της, η απαίτηση παραβιάζει το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο (βλέπε παράγραφο 27 ανωτέρω).

60. Επιπροσθέτως, αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας οργάνωσης στο πλαίσιο της εθνικής δίκης (βλ. σκέψη 55 ανωτέρω) και στην αίτησή της για την ανάκληση της απόφασης σχετικά με το φορολογικό πιστοποιητικό (βλ. παράγραφο 56 ανωτέρω) και λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εκτιμήσεις όσον αφορά την τροποποιημένη νομοθεσία (βλ. σκέψεις 57-59 ανωτέρω), το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα οργάνωση προέβαλε τις καταγγελίες της σχετικά με το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης τουλάχιστον κατ' ουσίαν στα εθνικά δικαστήρια. Διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα οργάνωση παρείχε στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφύγει ή να αποκαταστήσει την εικαζόμενη παραβίαση, όπως απαιτεί το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης. Συνεπώς, η ένσταση της Κυβέρνησης ότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα πρέπει να απορριφθεί.

61. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το Πρωτοδικείο Αθηνών, κρίνοντας απαράδεκτη την εκδίκαση της αγωγής της προσφεύγουσας οργάνωσης με την υπ' αριθ. 573/2015 απόφαση, λόγω της μη συμμόρφωσής της προς την υποχρέωση να συμπεριλάβει το επίδικο ακίνητο στη φορολογική δήλωση της προηγούμενης πενταετίας και να καταβάλει τον αναλογούντα φόρο γι' αυτό, παρέλειψε να επιτύχει δίκαιη ισορροπία μεταξύ των επιδιωκόμενων σκοπών και της αποτελεσματικής πρόσβασης της προσφεύγουσας οργάνωσης στο πολιτικό πρωτοδικείο. Ο περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης της προσφεύγουσας οργάνωσης σε δικαστήριο ήταν δυσανάλογος.

62. Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΦΕΡΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

63. Η προσφεύγουσα οργάνωση κατήγγειλε ότι τα εθνικά δικαστήρια, μη εξετάζοντας την υπόθεσή της σχετικά με την ακίνητη περιουσία, επειδή δεν είχε τηρήσει την προϋπόθεση που προβλέπεται στο άρθρο 54Α § 5 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, έθιξαν την ουσία του δικαιώματος ιδιοκτησίας της. Ισχυρίστηκε παραβίαση του Άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου 1, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας του. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί την περιουσία του παρά μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας και υπό τους όρους που προβλέπουν ο νόμος και οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα των Κρατών να θέτουν σε ισχύ νόμους που κρίνουν αναγκαίους για τη ρύθμιση της χρήσης της ιδιοκτησίας σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον ή για την εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

64. Λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, τις παρατηρήσεις των διαδικών και τις διαπιστώσεις του βάσει του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. σκέψεις 49-62 ανωτέρω), το Δικαστήριο θεωρεί ότι έχει εξετάσει το κύριο νομικό ζήτημα που τίθεται με την παρούσα προσφυγή και ότι δεν είναι αναγκαίο να εξετάσει το παραδεκτό και το βάσιμο της καταγγελίας που υποβάλλεται βάσει του Άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 (βλ. για παράδειγμα, Κέντρο Νομικών Πόρων εξ ονόματος του *Valentin Câmpreanu κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 47848/08, § 156, ΕΔΔΑ 2014, και *Kamil Uzun κατά Τουρκίας*, αριθ. 37410/97, § 64, 10 Μαΐου 2007).

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

65. Το Άρθρο 41 της Σύμβασης προβλέπει:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

66. Η προσφεύγουσα οργάνωση ζήτησε 100.000 ευρώ (ευρώ) για ηθική βλάβη λόγω του σημαντικού χρόνου κατά τον οποίο η υπόθεση βρισκόταν σε δικαστική διαδικασία χωρίς να έχει επιλυθεί, της ανάγκης να διαθέσει δικό της προσωπικό για να ασχοληθεί με την υπόθεση, του γεγονότος ότι η κυριότητα ή τα δικαιώματα χρήσης επί τμημάτων της εν λόγω έκτασης είχαν μεταβιβαστεί δωρεάν σε τρίτους χωρίς τη συμμετοχή ή τη συγκατάθεσή της και, κυρίως, του γεγονότος ότι δεν κατέστη δυνατή η εκπλήρωση του σκοπού για τον οποίο είχε δωρηθεί η έκταση και ότι το Κράτος αμφισβήτησε την κυριότητα της έκτασης από την προσφεύγουσα οργάνωση.

67. Το Κράτος ισχυρίστηκε ότι το ποσό που ζητήθηκε ήταν υπερβολικό και μη ρεαλιστικό και ότι οι λόγοι που επικαλέστηκε ήταν αβάσιμοι. Υποστήριξε ότι η καθυστέρηση στην εκδίκαση της υπόθεσης οφειλόταν κυρίως στην προσφεύγουσα οργάνωση, διότι, παρά τη νομοθετική τροποποίηση του 2017, είχε υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο το 2018 ζητώντας την ανάκληση της απόφασης αριθ. 573/2015 και δεν είχε συμμορφωθεί με τις ισχύουσες απαιτήσεις μετά την εν λόγω τροποποίηση. Υποστήριξε επίσης ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί παραβίαση της Σύμβασης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η δύσκολη οικονομική κατάσταση της χώρας λόγω του COVID-19 και ότι σε κάθε περίπτωση η διαπίστωση παραβίασης θα αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

68. Το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα οργάνωση 6.000 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον κάθε φόρου που μπορεί να επιβληθεί.

B. Έξοδα και δαπάνες

MARIA ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

69. Η προσφεύγουσα οργάνωση ζήτησε επίσης 5.000 ευρώ για τα έξοδα και τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε.

70. Το Κράτος υπέβαλε ένσταση, υποστηρίζοντας ότι δεν είχαν υποβληθεί τιμολόγια, ότι το αίτημα ήταν ασαφές και ότι το ζητούμενο ποσό ήταν υπερβολικό.

71. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δικαιούται την επιστροφή των εξόδων και δαπανών μόνο εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτές πραγματοποιήθηκαν πράγματι και αναγκαστικά και είναι εύλογες ως προς το ύψος τους. Εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα οργάνωση δεν υπέβαλε κανένα σχετικό έγγραφο και των ανωτέρω κριτηρίων, το Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση για την καταβολή εξόδων και δαπανών.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Αποφασίζει* να εντάξει στο βάσιμο την προκαταρκτική ένσταση του Κράτους σχετικά με τη μη εξάντληση των εθνικών ένδικων μέσων και την απορρίπτει,
2. *Κρίνει* παραδεκτή την καταγγελία σχετικά με το Άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης,
4. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπάρχει ανάγκη να εξεταστεί το παραδεκτό και το βάσιμο της καταγγελίας βάσει του Άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 της Σύμβασης,
5. *Αποφαίνεται*
 - (α) ότι το εναγόμενο κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα οργάνωση, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση καθίσταται τελεσίδικη σύμφωνα με το Άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 6.000 ευρώ (έξι χιλιάδες ευρώ), πλέον κάθε φόρου που μπορεί να επιβληθεί, για ηθική βλάβη,
 - (β) ότι, από τη λήξη των προαναφερθέντων τριών μηνών και μέχρι την καταβολή, θα πρέπει να καταβληθεί απλό επιτόκιο επί των ανωτέρω ποσών με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την περίοδο υπερημερίας προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες,

Κωδικός επαλήθευσης: v9JCthpSFvGZIt7jp13pPQ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Verification code/ QR code:

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 33 -

6. *Απορρίπτει* την αξίωση της προσφεύγουσας οργάνωσης για δίκαιη ικανοποίηση κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα και κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 21 Ιανουαρίου 2025, σύμφωνα με το Άρθρο 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Milan Blaško

Γραμματέας

Peeter Roosma

Πρόεδρος

Πιστή και ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου.

Καραγεώργου Μαρία, Πιστοποιημένη Μεταφράστρια Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών

ΥΑ Π23ΜΕΤ - 34908/2021, ΦΕΚ 3149/Β/19-07-2021

Αθήνα, 12/04/2025

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (<https://metafraseis.services.gov.gr/search/>)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of MFA Certified Translators, R/N 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>